

Mülk Suresinde ölümün hayattan önce zikredilişi

Mülk suresinde ölümün hayattan önce zikrediliş hikmeti:

الَّذِي خَلَقَ الْمَوْتَ وَالْحَيَاةَ لِيَبْلُوَكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا ۚ وَهُوَ
الْعَزِيزُ الْغَفُورُ ۚ

O ki, hanginiz amelce daha güzeldir diye sizi imtihân etmek için ölümü ve hayâtı yarattı. Ve O, Azîz (kudreti dâimâ üstün gelen)dir, Gafûr (çok mağfiret eden)dir. Mülk, 67/2

Fahreddin Râzî Hazretleri der ki: Allah Teâlâ, “Hanginizin daha güzel amel edeceğini denemek için ölümü ve hayâtı yaratan O’dur.” (Mülk, 67/2) buyururken, hayat aslında ölümden önce olduğu hâlde ölümü önce zikretmiştir. Fahreddin er-Râzî bunun birkaç hikmetini nakleder.

1) Mukâtil şöyle der: “Cenâb-ı Hakk “ölüm” ile, nutfeyi, “alaka”yı ve “mudga’yı (insanın yaratılışındaki ilk merhaleleri); “hayat” ile de, ruhun (canın) üflenmesini kastetmiştir.” Bu bakımdan ölüm hâli önce, hayat sonra gelmiştir.

2) Atâ’nın rivayetine göre İbni Abbas (r.a), “Allah, “ölüm” ile dünyadaki Ölümü, “hayat” ile de, ebedî hayat yurdu olan âhiret hayatını kastetmiştir” demiştir. Dünya ölümü önce, ebedî hayat ise ondan sonra geleceği için ölüm önce zikredilmiştir.

3) Hadislerde kıyamet gününde ölümün bir koç suretinde getirilip boğazlanacağı ve ardından, **“Ey cennet ehli! Artık ölüm yok, ebedî hayat var. Ey cehennem ehli! Artık ölüm yok, ebedîlik var.”** diye nida edileceği bildirilir. Böylece dünya, ölümün bulunduğu; âhiret ise artık ölümün bulunmadığı **ebedî hayat yurdu** olur.

Böylece, ölüm günlerinin, dünya günleri olduğu, ahirette bunların son bulduğu; ahiret günlerinin ise hayat günleri olduğu ve bunların daha sonra olacağı ortaya çıkmış olur. Şimdi ölüm günleri, hayat günlerinden önce olduğu için, Allah Teâlâ ayette ölümü, hayattan önce zikretmiştir.

4) Râzî’nin zikrettiği en tesirli hikmetlerden biri de şudur: **İnsanı güzel amele en fazla sevk eden şey, ölümü unutmamasıdır.** Ölümünü gözünün önünde tutan kimse dünyaya

aldanmaz, hesabını düşünür, amelini düzeltmeye çalışır. Bu yüzden âyette ölümün önce zikredilmesi, adeta insana daha ilk anda: **“Önce öleceğini hatırla; sonra nasıl yaşayacağını düşün.”** dersini verir.

Kısaca toparlarsak, **Fahreddin Râzî Hazretlerine** göre Allah Teâlâ’nın **ölümü hayattan önce zikretmesinin** hikmeti:

1. **Yaratılış itibarıyla:** İnsan, ruh üflenmeden önce cansız merhalelerden geçtiği için ölüm hâli hayattan önce gelmiştir.
2. **Âhiret itibarıyla:** Dünya ölümü önce, **ebedî âhiret hayatı** ise ondan sonra gelecektir.
3. **Ebediyet itibarıyla:** Dünya ölümün bulunduğu, âhiret ise **ölümün sona erdiği ve hayatın ebedîleştiği** yurttur.
4. **Amel itibarıyla:** Ölümü hatırlamak insanı gafletten uyandırır, hesabı düşündürür ve **güzel amele sevk eder.**